

Večeras ništa nije važno

Zatupila je vrata za sobom i stala nasred salé. Podrum. Tri prozora. Tri reflektora, tri snopa svetlosti. Na ulici električne sijalice. Pod prozorima, duž zida, ležaji. Duge-duge daske na stubićima. Na ležajima mali drveni koferi, zavežljadi. Devojka je prišla srednjem prozoru i kleknula na daske. Pred kućom skele, razbacane opeke, gomila šljukica i betonska mešalica. Stalno samo ova slika, stalno, stalno, uveče, ujutro, preko dana. Samo opeke i malter. Zar stvarno mora da se ubudja kraj ovog maltera? Ima ih, koji tako budaju. Ima ih, koji vasceli život drže pod glavnom svojim drvenim koferom. Kojima je drveni kofer dom. Zar stvarno mora da se ubudja? Najo, kako si navikla na krdžu, oduvek želim da te to pitam, tako su ti crni zubi. Najo, koliko si ljubavnika imala i da li ih još imaš? Najo, jesli li ikada igde imala dom svoj? Najo, nikad mi ništa ne pričaš, već pola godine radimo zajedno, a ja samo znam da si se rodila na jednom banatskom gazdinstvu, pre pedeset godina. Kad majstor više »malterak«, ti samo progundjaš »kuš«, i vučeš se dalje prosipajući iz sanduka sivu masu uveče, uvek jedeš slaninu sa smrdljivim belim lukom. Samo to znam. Najo, zašto ne pričaš nikada. Najo, videla sam te neki dan sa noćnim stražarom, ali ne znam da li si i onda žvakala krdžu ili si je ispljunula, jer nikada ne pričaš; a ja volim Jožiku, koji te uvek poprša krećom, pa se ceri, kad mu opsuješ majku, ali, najo, ja neću da ubudjam kraj maltera, pa zašto ne pričaš nikada?

Devojka je gledala niz ležaje, sasvim do kraja, sasvim do ugla. Tamo je gomila krp. Tamo leži naja. Inače nikog nema. U subotu uveče nema nikoga. Putuju kućama na selo, odnesu sedmčinu zaradu, dobro se najedu, donesu za nadnevnu nedelju slaninu, šunku, krpe. U ponedeljak odjekne gong i majstori se opet deru: »Opeke, malterak, dizalica zuji, i mekeće, betonska mešalica prevrće kamenje u svojoj utrobi.

Ali, u subotu uveče putuju svojim kućama na selo. Ko ostane, ne sedi u subotu uveče u podrumu. U ovo vreme, u subotu uveče.

Devojka gleda na zid iznad ležaja. U zidu ekser. Na ekseru ništa.

— Opet su mi odneli haljinu — devojka gleda zid, tamo na ekseru visi jedna haljina, ide bliže, pogleda, prepozna je, čija je ostala ovde — opet Rožinka! Neka crkne, kad joj bude najbolje. (Ta drolja je i prošli put legla u nešto pa se nije moglo isprati; negde je izgubila čak i svoje gaće i nije imala novaca, a onako nije mogla da hoda po skelama cele nedelje. Ali toliko gnjavi, toliko kuka, pa kad joj poznaješ, zbogom sreća. Radnički savet još uvek nije izglasao radničko odelo iz fonda viškova, samo obećava, sada, tada, jednom će već. A ovo se već iskidalo, kreć ga pojed, na kraju će morati da se kupi.)

Devojka se okrenula i gledala je jedno vreme patos.

Zatim se samo smešila.

Ispružila se na ležaju. Skinula je gumene čizme i bacila ih pod ležaj. Tri prozora, tri reflektora, tri snopa svetlosti. Gleda neokrečenu tavanicu, rastavila je noge i smešila se. Večeras se može samo smešiti, ne mari ni što je Rožika odnela haljinu. Večeras se treba samo smešiti, iako je večera otisla dodjavola. Večeras je slanina pala na žar i izgorjeala je, pretvorila se u crni ugali cvrckajući i prskajući mast. Držali su belu slaninu na drvenim štapićima iznad žara, a ona je već i tada znala da će slanina pasti u žar. Jožika je skupio drvene štapiće na trećem spratu i zvao ju je da peku slaninu. Na trećem spratu. Četiri neokrečena zida i sanduk za malter. Sela je na sanduk za malter, a prekoputa je čučio Jožika. A tada je već davno-davno znala da će slanina ljosnuti u žar. Jožika se samo smešao i rekao je da će ovde biti spavača soba i da se može zamisliti šta će ovde sve da se dogodi. Stalno je gnjavio o tome i još je dodao da bi trebalo spustiti onima što će doći, i da bi već sada trebalo osvetiti spašionicu. Tada je devojka već sasvim sigurno znala, da će slanina izgoreti i postati ugaj, ali odgovorila je, kako je smešna ova slanina: kaplju joj suze u žar. Ima toliko suza, da bi se mrav udavio u suzama. A plaće na žaru. O tome se smejalala sa Jožikom. A

Jožika je rekao: »Ti još i ne znaš kako sam je dobar čovek.« Onda ga je ona zapitala, pa zašto se ne oženiš? a Jožika se kljubio, i jako mu je bio zgodan onaj ožiljak, i već je thela da ga pita kako ga je nabavio, a Jožika se smejava i rekao: »Ti imaš stan? Na kupalištu su zimi prazne kabine, uselićemo se tamо. Ali ona je stalno pitala, a zašto se ne oženiš. A Jožika više ništa nije govorio, samo je ona stalno ponavljala »A zašto se ne oženiš?« i više nije smerla da gleda tamo gde je bila Jožikina ruka, samo je stalno pitala. Onda je slanina ljosnula u žar, a drveni štapići su kucnili o betonski pod. Betonski pod je tako gladak i topao, od betonskog poda nema finije ložnice. (U ovoj ulici ima toliko betonskih podova, koliko i zvezda na nebu.) Zato ne mari što je slanina pala u žar. Zato se danas može samo smešiti i bez pokreta ležati na daskama. (A danas je ovo ležiste mekšeg juži, ali tvrdje je od betonskog poda.) Zato se treba smešiti....

Kada će ovaj noćni čuvar najzad da prestane sa svojim ludim zviđušanjem, presveti ovaj noćni čuvar ni jednu božju notu ne može da pogodi i stalno zviđuška jednu te istu pesmu, a već tri sata stoji tu pred prozorom, naslonjen na betonsku mešalicu. Ima žvalava usta, taj noćni stražar, najo, znaš li, ima žvalava usta, ali ne hrči, jer ču da te tresnem čizmom, nikad ništa ne pričaš i pljuješ na Jožiku i pokazala si mu zadnjicu, kada si mu psovala majku; najo, sada umukni, sada ništa nije važno. Možda ni to.)

Devojka se okrenula na stranu i stavila glavu na ruku.

Ovdje se gradi jedna cela ulica, same tropspratnice, ali valja tražiti stan, jer stan je potreban. Ovako ima samo jednu haljinu, a ta haljina visi na ekseru, na zidu, više haljina ne može da bude, a ne vredi ni da se ima. Majko, rekla sam ti da ti ni paru više neću dati, i ne čekaj, rekla sam. Kući neću više ni da putujem, a neću ni da kupim ništa, više ne nosim haljine kući. Obucite se u plavu svilu nebesku. Ne idem više kući, pa da budem samo u jednoj haljini, jer mi je sestra iznosila moje haljine. I neću kupiti više ni zere, pa da vi posle prodate. Mesec neka vam bude srebrni broš. I sutra ču da skinem vrećicu sa vrata, jer neću da izgleda kao da mi se dojke slijavaju. Jer ja imam dve dojke, a ne jednu. A hiljadarka iz većice odneću a banku, i značu unapred kada ču kupiti posteljinu, a kada čaršav, a kada zelenu svilenu haljinu. I neću više putovati kući i neću vam kupiti ni dugmeta. Treba naći stan. Ma gde. Makar u susednom selu. Samo jednu jedinu sobicu. Svakog jutra zajedno ići autobusom na posao. U dva zajedno ići kući autobusom. Autobusom, ili vozom, ili na biciklu. Sve-jedno na čemu, ali zajedno ići nekuda. Jožika. Neka samo gasi kreč ili neka meša malter, ili neka radi makar šta, jer njoj je već svega ovoga dosta. Ona neće da se ubudja kraj sanduka za malter i neće da joj sanduk za malter pokvari dojke, jer ona još ima dve dojke. Prvo stan. Onda ostalo. Jer ako ne bude stana, ostaće joj novac u banci do sudnjeg dana ili će da izvetri u tišini. Treba stan. Zatim... Ima tkačnica sa bregovima svile, i ima fabrika keksa, i ima fabrika sapuna sa mirisavim oblacima, i ima fabrika konzervi čistih kao apoteke. Ima tako mnogo stvari i ima tako lepih stvari i svuda rade ljudi. Devojke, žene. Zato treba stvoriti stan. Betonski pod je mek kao paperasta ložnica i treba se smešiti, jer ima i takvih koji to čak i ne razumeju. Ali, treba naći stan, jer ovde, u ovoj ulici je bezbroj betonskih podova, ali svi, svi će biti parketirani na jesen, Parketom glatkim kao ogledalo.

Vačeras je sve lepo, uzalud hrčes, najo.

Večeras ništa nije važno. Ništa drugo.

Tri prozora, tri reflektora, tri snopa svetlosti.

U srednjem je ležala devojka.

IS madjarskog preveo Ivan Ivanji

NANDOR MAJOR